

Joanna Ołowska²¹

V rok SSM, Ekonomia

Finanse Międzynarodowe i Bankowość

Słowa kluczowe: islam, karta kredytowa, *szariat*, *riba*, bank islamski

ISLAMSKIE KARTY KREDYTOWE

Wstęp

Karty kredytowe są od wielu lat znane i powszechnie używane. Pierwsze karty kredytowe – BankAmericard, zostały zaoferowane klientom Bank of America w 1958 roku w Stanach Zjednoczonych²². W bankowości konwencjonalnej są to karty płatnicze, które umożliwiają dokonywanie „płatności przekraczających saldo rachunku, a których obsługa nie odbywa się za pośrednictwem odrębnego rachunku kredytowego, zaś spłata zadłużenia obejmuje w poszczególnych okresach rozliczeniowych tylko część środków; każda spłata kredytu powoduje z reguły powiększenie dostępnego limitu kredytowego”²³.

Karty kredytowe wydawane są też przez banki islamskie, to znaczy banki przestrzegające zasad wynikających z szariatu (m.in. zakaz pobierania odsetek – *riba*)²⁴. Karty te różnią się od kart konwencjonalnych m.in. brakiem oprocentowania, występowaniem zabezpieczenia w formie depozytu oraz pewnymi restrykcjami transakcyjnymi, takimi jak zakaz zakupu alkoholu, wieprzowiny, tytoniu czy też rzeczy i usług związanych z hazardem lub pornografią za pomocą karty kredytowej.

Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie instrumentu płatniczego, jakim są islamskie karty kredytowe, porównanie ich z kartami konwencjonalnymi oraz zobrazowanie ich funkcjonowania na wybranych przykładach.

1. Istota islamskich kart kredytowych

Konserwatywne szkoły prawa islamskiego (m. in. Hanbali, Maliki) ostro krytykują karty kredytowe i zabraniają ich stosowania twierdząc, że są one *haram* czyli grzeszne. Argumentują swoją postawę tym, że nie jest to islamski produkt, tylko wywodzący się z bankowości konwencjonalnej i wykorzystujący zabronioną *ribę*. Według nich karty kredytowe są wykreowane przez zachodnią kulturę, gdzie zakupy są formą spędzania wolnego czasu i stanowią w głównej mierze rozrywkę. Szkoła prawa islamskiego Shafi akceptuje natomiast

²¹ Praca napisana pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Danuty Marciniak – Neider, Instytut Handlu Zagranicznego, Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego.

²² L. Stecki, *Karty kredytowe*, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa "Dom Organizatora", Toruń 1998, s. 22-23.

²³ J. Kudła, *Instrumenty finansowe*, Wydawnictwo Key Text sp. z o.o., Warszawa 2002, s. 162.

²⁴ Zasady islamskiej bankowości oparte są w całości na szariacie, czyli muzułmańskim prawie wywodzącym się z Koranu i hadisów, czyli opowieści o życiu Mahometa. *Riba* to pobieranie i dawanie odsetek od zysku wg stopy procentowej – przy czym w niektórych modelach za niedozwoloną lichwę uznaje się tylko pobieranie nadmiernego (niesprawiedliwego) oprocentowania, jednak w większości zakazane są wszystkie formy pożyczek wynikających z pożyczki.

kilka typów kart kredytowych. Są one dozwolone, jeśli opierają się na przynajmniej jednej z umów²⁵:

- *ujra*,
- *ijara*,
- *kafala*,
- *qard*,
- *bai al-ina/wadiah*.

W przypadku karty opartej na *ujra*, klient płaci tylko roczną opłatę za korzystanie z karty. Kwota ta może zawierać opłatę za wyciągi bankowe. Opłaty te są zazwyczaj o wiele wyższe w porównaniu do opłat za karty konwencjonalne. Jednakże w tym przypadku nie występuje stopa procentowa ani inne ukryte płatności na rzecz banku. Opłata ta jest takiej wysokości, aby pokrywała występujące w bankowości konwencjonalnej oprocentowanie i w ten sposób dawała bankowi pewny zarobek.

W drugim przypadku – *ijara*, klient używa karty jako leasingowanego aktywu, za który płaci raty o stałej wielkości. Akt własności jest przenoszony na klienta po zapłaceniu całej kwoty za zakupiony kartą towar.

Kafala – bank działa jako kalif (gwarant) transakcji dokonanej przez posiadacza karty. Za tę usługę użytkownik karty płaci specjalną opłatę – *kafala bi ujra*. Karta kredytowa stanowi gwarancję udzieloną klientowi przez bank, szczególnie w sytuacjach takich jak opłacenie hotelu, wynajęcie samochodu czy innych usługach, które opierają się bardziej na płatnościach kartami kredytowymi niż gotówką²⁶.

W czwartym przypadku, czyli karty kredytowej opartej na zasadzie *Qard*, bank udziela „pożyczki”, a klient jest dłużnikiem zobowiązanym do spłaty.

Bai al-ina działa często w połączeniu z *wadiah*, dając podstawę do funkcjonowania islamskich kart kredytowych. Bank sprzedaje dobro po określonej cenie, która znajduje się w puli środków dostępnych na karcie kredytowej. Następnie odkupuje je od klienta po niższej cenie. Różnica w cenach jest przychodem banku. W tym modelu klient ma określony limit pieniędzy, który może wydać. Transakcja ta jest krytykowana przez niektóre szkoły prawa islamskiego jako etycznie niewłaściwa, gdyż umowa sprzedaży jest jedynie imitacją sprzedaży i sposobem na maskowanie *riby*.

Ponadto większość islamskich banków wymaga od posiadaczy kart kredytowych złożenia depozytu. Klient wpłaca co miesiąc część swoich zarobków, z których możliwa jest spłata zadłużenia powstałego na karcie. W ten sposób omija się występowanie ryzyka związanego z niespłaceniem karty. Ponadto jeśli klient nie może wypłacać złożonej kwoty, bank jest zobowiązany do inwestowania tych pieniędzy na bazie transakcji *mudarabah*, a zysk jest dzielony między posiadacza karty a bank według ustalonej proporcji²⁷.

Typ transakcji, na której jest oparte funkcjonowanie karty kredytowej jest zależny jedynie od decyzji banku. Może on dowolnie wybierać, które karty emituje. Dlatego choć są to karty islamskie, oparte na zasadach wywodzących się z Koranu, mogą różnić się warunkami

²⁵ B. Paxford, *Questions of price and ethics: Islamic banking and its competitiveness*, “New Horizon. Global Perspective on Islamic Banking & Insurance”, 04-06.2010, nr 175, s. 18-19.

²⁶ *Islamic Credit Cards*, 28.11.2008, <http://www.evolution-world.com/>, 20.01.2011.

²⁷ *Mudarabah* przypomina spółkę komandytową. W transakcji tej bank pełni rolę pośrednika. Przekazuje pieniądze swojego klienta stronie trzeciej, która zapewnia pomysł i pracę potrzebne do zrealizowania inwestycji. Ryzyko jest ponoszone jedynie przez kapitałodawcę. Por. M. Ayub, *Understanding Islamic Finance*, John Wiley & Sons, Ltd., Chichester 2007, s. 380.

i opłatami w zależności od instytucji finansowej, jak i regionu czy też lokalnej konkurencji²⁸. Dlatego zainteresowanie tym rodzajem kart ciągle rośnie. W roku 2008 szacowano, że zostało wydanych około miliona kart kredytowych i przewiduje się, że do 2012 roku liczba ta wzrośnie sześciokrotnie, przekraczając sześć milionów²⁹.

Można wyróżnić kilka zasadniczych różnic między islamskimi a konwencjonalnymi kartami kredytowymi (patrz tabela nr 1). Najważniejszą z nich jest brak oprocentowania. W bankowości islamskiej najczęściej stosuje się stałe, wcześniej ustalone opłaty, przez co nie występuje element lichwy i ryzyka.

Tabela nr 1

Porównanie islamskiej i konwencjonalnej karty kredytowej

	Islamska karta kredytowa	Konwencjonalna karta kredytowa
Oprocentowanie	oprocentowanie nie występuje, pobierana jest stała comiesięczna opłata	oprocentowanie jest zmienne
Zabezpieczenie	jest wymagane w wielu przypadkach; większość banków wymaga wniesienia depozytu	nie jest wymagane
Typ kontraktu	oparty na leasingu	oparty na kredycie
Restrykcje transakcyjne	zabroniony zakup alkoholu, tytoniu, wieprzowiny oraz rzeczy i usług związanych z hazardem czy też pornografią	brak restrykcji związanych z zakupem dóbr i usług
Marża zysku z depozytu	stała; zysk dzielony między bank a klienta; nie stosuje się procentu składanego	brak depozytu
Opłaty za opóźnienia w płatności	stała kwota + 3% przeterminowanych należności; 3% jest zwykle przekazywane na cele charytatywne	zmienne; występuje procent składany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: L. Rogak, *Shariah-compliant credit cards become more common*, 29 czerwca 2008, <http://www.creditcards.com/>, 13.02.2011.

²⁸ L. Rogak, *Shariah-compliant credit cards become more common*, 29.06.2008, <http://www.creditcards.com/>, 13.02.2011.

²⁹ *TowerGroup Expects Global Islamic "Credit" Card Market to Grow to Six Million Accounts by 2012*, 21.07.2008, <http://www.allbusiness.com/>, 28.02.2011.

Nie mniej istotne jest przeznaczenie karty. Muzułmanom zabrania się nabywania towarów i usług zabronionych przez Koran, czyli zakupu alkoholu, tytoniu, wieprzowiny, usług związanych z hazardem i pornografią. Tymczasem na posiadaczu konwencjonalnej karty kredytowej takie restrykcje nie ciążyą.

Kolejną istotną różnicą jest opłata za opóźnienie w spłacie zadłużenia. W finansach islamskich naliczana jest stała, uzgodniona wcześniej przez strony karna opłata. Dolicza się do niej od 2,5% do 5% (zdecydowana większość banków decyduje się na 3%) zaległych należności. Procent ten jest wprawdzie pobierany przez bank, ale nie ma on do niego praw własności. W imieniu klienta przekazuje go na cele charytatywne.

Banki islamskie pobierają wysokie opłaty związane ze wszelkimi usługami związanymi z użytkowaniem kart kredytowych, co stanowi największe zagrożenie dla atrakcyjności tego produktu. Niektórzy uczeni islamscy twierdzą, że muzułmanie ponoszą karę w postaci większych kosztów użytkowania islamskich kart za ścisłe przestrzeganie zakazów religijnych. Wysokie opłaty nie odstraszą zamożnych klientów, jednakże jest to spory problem dla nieco uboższego segmentu klientów. Dlatego, aby dodatkowo zachęcić do korzystania z islamskich kart kredytowych i aby były one konkurencyjne w stosunku do swoich konwencjonalnych odpowiedników, islamskie instytucje finansowe oferują swoim klientom szereg dodatkowych korzyści. Jednakże tylko takie, które nie są zabronione przez szariat, np. zabrania się wynagradzania klientów konwencjonalnym ubezpieczeniem na życie³⁰, darmowym lub zniżkowym wstępem do miejsc zakazanych (np. kasyno, klub nocny) lub też obdarowywanie niedozwolonymi przedmiotami. Pozwala się natomiast m. in. udzielać prawa pierwszeństwa na rezerwacje w restauracjach oraz na bilety linii lotniczych, a także na usługi i zniżki w hotelach, itp.³¹

Banki islamskie, podobnie jak konwencjonalne, oferują okres karencji w spłacie zadłużenia na karcie. Po jego upływie nie pobierają prostych ani składanych procentów, ale za to mogą pobierać dodatkowe opłaty. Mogą być one traktowane jako dochód banku albo jako *sadaqah*, czyli darowizna. Od banku i głównej umowy wiążącej obie strony zależy, która opcja zostanie wybrana. Jednakże, jeśli bank restrykcyjnie przestrzega praw szariatu, uzna dodatkowy zarobek jako dobrowolną darowiznę *sadaqah*.

2. Przykłady islamskich kart kredytowych

2.1. Islamskie karty kredytowe w Malezji W Malezji konwencjonalne karty kredytowe zostały wprowadzone w 1973 roku wraz z wejściem na rynek Diners Club Card. Następnie w 1978 roku Bank of America wprowadził w Malezji karty Visa. Kolejne pojawiły się karty American Express oraz Master Card emitowane przez Hong Kong Bank w 1979 roku. Natomiast w 2004 roku Citibank i Malayan Banking Berhad (Maybank) stały się liderami na rynku kart kredytowych. Te dwa banki osiągnęły około 50% liczby wszystkich kart kredytowych w Malezji, a następny w kolejności RHB Bank mógł się poszczycić tylko 6%.

Do rozpowszechnienia się w Malezji zgodnych z szariatem kart kredytowych przyczyniły się trzy instytucje. Każda z nich oferowała karty na innych zasadach. Am Bank Malaysia Berhad

³⁰ Muzułmanie mogą korzystać jedynie z *takaful* – islamskiego odpowiednika ubezpieczenia, które jest zgodne z zasadami wiary (otrzymuje się stały zysk). Zabrania się zawierania tradycyjnych umów ubezpieczenia, gdyż mechanizm ich funkcjonowania jest oparty na bogaceniu się dzięki zdarzeniom losowym, niepewnym, a operacje tego typu są niedozwolone i traktowane na równi z hazardem. Według szariatu nie można uzyskiwać dochodu poprzez odpłatne przyjmowanie ryzyka (*gharar*).

³¹ M. Ayub, op. cit., s. 381.

był pierwszym, który wprowadził alternatywne karty kredytowe, nazwane Al-Taslif Credit Card. Następnie, podążając za nim, Bank Islam Malaysia Berhad zaoferował karty kredytowe Bank Islam Card. W 2006 roku Bank Simpanan Nasional zaprezentował swój produkt: karty kredytowe Al-Aiman³².

Al-Taslif

W grudniu 2001 roku bank AmBank Berhad (dawniej Arab Malaysian Banking Group) wprowadził na malezyjski rynek islamską kartę kredytową Al-Taslif. Funkcjonuje ona na zasadzie Bai al-ina, tzn. płatności ratalnych przez określony okres³³. Posiadacze kart opłacają 1,25% miesięcznie lub 15% rocznie od zaległych należności. Jednakże jeśli opłacą na czas minimalną wymaganą kwotę, są zwolnieni z powyższej opłaty. Bank nie zezwala na dokonywanie płatności kartą w barach, dyskotekach, klubach nocnych oraz na zakup piwa, usług towarzyskich oraz hazard³⁴. W kwietniu 2008 roku kartę kredytową Al-Taslif posiadało 284 000 osób³⁵.

Bank Islam Card (BIC)

23 lipca 2002 roku Bank Islam Malaysia udostępnił w swojej ofercie kolejny islamski produkt – kartę kredytową Bank Islam Card. Jest ona dostępna w dwóch wersjach – MasterCard Classic lub Gold. Bank twierdzi, że jest to karta całkowicie zgodna z islamskimi zasadami, gdyż unika *riby* oraz *gharar* (niepewności), a maksymalny osiągnięty zysk jest z góry ustalony. Karta ta uważana jest również za pierwszą w Malezji stosującą nowoczesną technikę EMV Smart chip mającą zapewnić maksymalne bezpieczeństwo przy dokonywaniu płatności przy jej pomocy. Funkcjonowanie karty jest oparte na trzech transakcjach: Bai al-ina (jak w przypadku karty Al-Taslif), Wadiah i Qard Hassan³⁶.

Ponadto posiadacze kart otrzymują bezpłatnie *Family Takaful Coverage Plan and Benevolence*, który umożliwia pokrycie zaległych długów i chroni najbliższą rodzinę przed wszelkimi obciążeniami finansowymi. Bank Islam reklamuje swój produkt, oferując również dodatkowe korzyści oraz koszty porównywalne do innych tradycyjnych kart kredytowych³⁷.

2.2. Islamskie karty kredytowe w krajach Zatoki Arabskiej³⁸

Makkah Visa

Makkah Visa jest dostępna w Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Jej emitentem jest First Gulf Bank. Karta ta pozwala swoim użytkownikom zbierać punkty, które mogą być wykorzystane na darmową podróż do świętego miasta muzułmanów Mekki podczas ostatnich 10 dni Ramadamu – świętego okresu dla wyznawców Allaha³⁹. Za każdą wydaną jednostkę dirham (AED) zdobywa się jeden „krok”. Dodatkowe punkty otrzymują się również za

³² Syahidawati binti Haji Shahwan, Nuradli Ridzwan Shah Bin Mohd Dali, *Islamic credit card industry in Malaysia: customers' perceptions and awareness*, <http://nuradli.com/no02.pdf>, 22.02.2011.

³³ *Can a credit card ever be halal?*, 04.01.2005, <http://www.bi-me.com/>, 18.02.2011.

³⁴ M. Ayub, op.cit., s. 382.

³⁵ *50,000 subscribers targeted for Al-Taslif credit card*, <http://biz.thestar.com.my/news/>, 18.02.2011.

³⁶ *Can a credit card ever be halal?*, op. cit.

³⁷ <http://www.bankislam.com.my/>, 21.02.2011.

³⁸ Zatoka Arabska to nazwa używana przez Arabów w odniesieniu do Zatoki Perskiej.

³⁹ L. Rogak, op. cit.

terminową spłatę karty⁴⁰. Jest ona dobrym wyjściem dla osób ceniących sobie nowoczesny styl życia i głęboko wierzących. Ponadto posiadacze kart kredytowych Makkah są objęci Islamskim Planem Ubezpieczeń "Takaful Income Plan" na wypadek nieprzewidzianych zdarzeń, na przykład utraty życia lub trwałego inwalidztwa w wyniku wypadku. Za tę usługę nie ponosi się żadnych dodatkowych kosztów i uważa się ją za „ochronę przewidzianą w islamskim duchu wspólnoty” zapewnioną przez bank⁴¹.

Al Tayseer

Al Tayseer jest kartą kredytową wydawaną przez Kuwejcki Dom Finansowy. Bank ten ma w swej ofercie szeroki wybór kart kredytowych funkcjonujących w oparciu o prawo islamskie, m.in. Visa/Master Card Classic, VISA/Master Gold Card, Visa Platinum Card, MasterCard Platinum, Visa Tamweel Net⁴². Ponadto, w ofercie bankowej znajdują się karty Al Tayseer – Classic, Gold, Platinum, Diamond. Oparte są na kontrakcie Ujra (wysoka opłata roczna). Działają podobnie jak tradycyjne karty kredytowe, jednakże są zgodne z szariatem (brak odsetek i ukrytych kosztów). Wymagana jest jedynie opłata roczna za użytkowanie karty, która jest płatna w okresach miesięcznych. Karta Al Tayseer pozwala użytkownikowi na korzystanie z dwóch kart w tym samym czasie – Visa i Master Card. Istnieje tylko jeden limit kredytowy i tylko jeden PIN dla tych dwóch kart jednocześnie. Właściciel karty może korzystać ze zniżek i specjalnych ofert proponowanych zarówno przez Visę, jak i Master Card. Dzięki systemowi „podwójna karta, jedno konto” Kuwejcki Dom Finansowy posiada przewagę konkurencyjną nad innymi bankami z regionu. Niezbędnym wymogiem, aby otrzymać kartę kredytową jest posiadanie konta, na który będzie wpływała miesięczna pensja klienta lub ustanowienie zastawu na rzecz banku. W przypadku Al Tayseer Classic wynagrodzenie powinno wynosić powyżej 250 KWD (dinarów kuwejckich), a wynagrodzenie netto nie może być mniejsze niż 150 KWD (wynagrodzenie netto, czyli po uwzględnieniu wszystkich odliczeń, które obejmują spłaty rat, zlecenia stałe, inne istniejące limity na kartach kredytowych itp.). W przypadku karty Al Tayseer Classic, gdy nie ma wpływów na konto, ustanowiony depozyt wynosi 500 KWD. Jeśli użytkownik kart chciałby uzyskać nowe karty lub dokonać konwersji z istniejącymi, decyzję o tym podejmuje Kuwejcki Dom Finansowy i Centralny Bank Kuwejtu na podstawie dotychczasowej historii kredytowej⁴³.

Kuwejcki Dom Finansowy miał również w swej ofercie niezwykle innowacyjną kartę kredytową. Została ona udostępniona we wrześniu 2003 roku. Funkcjonowała w oparciu o umowę *ijara* (leasing). Karta pozwalała użytkownikom na finansowanie zakupu dóbr trwałego użytku na 25 miesięcy⁴⁴. Była akceptowana jedynie w wybranych sklepach. Stanowiła swoisty instrument zakupu na raty, jednakże w 2007 roku wycofywano ją z użycia⁴⁵.

⁴⁰ *FGB's Makkah credit card launches Omrah offer*, <http://www.gulfbase.com/>, 02.02.2011.

Por. <http://www.fgb.ae/en/aboutus/presskit/makkahdemand.asp>, 15.01.2011.

⁴¹ *New product from First Gulf Bank*, "New Horizon. Global Perspective on Islamic Banking & Insurance", 04-06.2007, nr 164, s. 8.

⁴² Karta Visa Tamweel Net jest przeznaczona do dokonywania zakupów internetowych. Limit kredytowy jest stosunkowo niski i wynosi od 50 do 200 KWD (w przybliżeniu 500-2100 złotych).

⁴³ <http://www.kfh.com/en/banking-services/credit-cards/al-tayseer-classic.aspx>, 21.02.2011.

⁴⁴ M. Ayub, op. cit., s. 383.

⁴⁵ H. Visser, op. cit., s. 66-67.

2.3. Islamskie karty kredytowe w Ameryce Północnej

iFreedom Plus Mastercard

iFreedom Plus Mastercard jest nową, nieoprocentowaną kartą kredytową, pierwszą tego rodzaju w Ameryce Północnej. Została wprowadzona do użytku na przełomie 2009 i 2010 roku przez islamską instytucję finansową z Kanady - UM Financial. Karta ta została stworzona, aby pogodzić islamskie prawo kanoniczne z zachodnią kulturą konsumpcyjną. Do tej pory muzułmanie w Ameryce Północnej byli wykluczeni z posiadania karty kredytowej, gdyż zapłata odsetek stanowi naruszenie szariatu. iFreedom Plus Mastercard nie nalicza odsetek⁴⁶. Stanowi alternatywę dla konwencjonalnych kart kredytowych oferowanych w Kanadzie. Istnieje możliwość wydania dodatkowych kart dla nastolatków powyżej 13 roku życia, które będą monitorowane przez rodziców. Oprócz tradycyjnych korzyści związanych z użytkowaniem karty, istnieje pewien dodatkowy atut. Mianowicie linie lotnicze z Abu Dabi - Etihad Airways oferują 10% zniżkę dla pasażerów rezerwujących bilety z użyciem karty kredytowej iFreedom Plus Mastercard. Zniżkę do 32% otrzymuje się również na wstęp do Royal Ontario Museum. Ponadto z każdej transakcji powyżej 20 USD pewien odsetek przekazywany jest na cele dobroczynne, głównie na dożywianie biednych dzieci⁴⁷.

Islamic Games Visa Card

Islamic Games Visa Card jest wydawana z inicjatywy organizacji Islamic Games (IG) oraz Card Partner przez UMB Bank w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Za każdą aktywowaną kartę na konto Islamic Games wpływa 50 USD + mały procent od codziennych transakcji dokonywanych kartą. Fundusze z Islamic Games Visa Card są przekazywane na organizację IG, której głównymi celami są⁴⁸:

- polepszanie relacji pomiędzy muzułmanami i innymi Amerykanami poprzez sport,
- uprawianie sportu w sposób profesjonalny i organizowanie wydarzeń sportowych,
- jednoczenie muzułmańskich sportowców, trenerów i innych ludzi sportu,
- promowanie umiejętności sportowych w społeczności muzułmańskiej,
- rozwijanie zainteresowania sportem wśród muzułmanów.

Oprócz wsparcia wspólnoty muzułmańskiej, użytkownicy karty mogą uzyskiwać indywidualne korzyści, np. zdobywać punkty bonusowe na darmowe bilety lotnicze, zakup określonych towarów i zniżki w firmach, które podpisały kontrakt z organizacją Islamic Games.

Podsumowanie

Bankowość islamska staje się coraz popularniejsza. Aby zwiększyć zainteresowanie klientów, banki islamskie wprowadzają na rynek nowe produkty i usługi dostosowane do zasad wynikających z Koranu. Stąd też powstał pomysł karty kredytowej zgodnej z szariatem. Islamskie karty kredytowe niewiele różnią się od swoich konwencjonalnych odpowiedników.

⁴⁶ T. Shufelt, *MasterCard offers card aimed at Muslims*, 30.03.2010, <http://www.nationalpost.com/news/>, 19.02.2011.

⁴⁷ <http://www.ifreedomplus.com/>, 29.01.2011.

⁴⁸ <http://www.islamic-games.com/>, 30.01.2011.

Choć działają w oparciu o inne zasady, efekt ekonomiczny dla klienta jest taki sam. Stanowią one etyczną alternatywę dla wyznawców Allaha na całym świecie – od Azji Południowo-Wschodniej, poprzez Środkowy Wschód, aż do Ameryki Północnej.

Islamskie karty kredytowe są produktem wciąż kontrowersyjnym. Nie istnieje taka instytucja bankowości islamskiej, która wskazywałaby jednoznacznie, co jest przez islam dozwolone, a co zabronione i kontrolowała w ten sposób wszystkie produkty i usługi bankowości islamskiej (standary AAOIFI⁴⁹ są przyjęte jedynie w 7 krajach – Bahrajnie, Libanie, Katarze, Sudanie, Syrii oraz Dubajskim Centrum Finansowym; oczekuje się, że ta liczba będzie wzrastać). Z powodu istnienia różnych szkół prawa islamskiego⁵⁰, zdarza się, że to, co np. w krajach Europy Zachodniej jest akceptowane w ramach islamskich reguł, już w krajach arabskich jest niedozwolone. Dlatego jest bardzo istotne, aby w Europie i w innych krajach wprowadzać te same zasady użytkowania kart kredytowych.

Streszczenie

Artykuł porusza problematykę nowego produktu islamskich banków i instytucji finansowych, jakim są islamskie karty kredytowe. Autorka opisuje zasady, na jakich one funkcjonują, m. in. zakaz *riby*, pięć typów umów na jakich bazują, restrykcje transakcyjne czy też wymóg depozytu zabezpieczającego. Porównuje je również z konwencjonalnymi kartami kredytowymi. W drugiej części pracy przedstawia sześć przykładowych kart islamskich – po dwie z Malezji, krajów Zatoki Arabskiej oraz z Ameryki Północnej.

Summary

The article concerns the topic of Islamic credit cards which are a new product in the portfolio of Islamic banks and financial institutions. The author describes the principles defining the product, including the prohibition of *riba*, five types of contracts, restrictions in transactions as well as the obligation of margin deposit. The analysis is done in comparison with conventional credit cards. The second part of the article presents examples of Islamic credit cards from Malaysia, North America and two countries of the Arabic Gulf.

Bibliografia

1. 50,000 subscribers targeted for Al-Taslif credit card, <http://biz.thestar.com.my/news/>.
2. Ayub M., *Understanding Islamic Finance*, John Wiley & Sons, Ltd., Chichester 2007.
3. Can a credit card ever be halal?, 04.01.2005, <http://www.bi-me.com/>.
4. *FGB's Makkah credit card launches Omrah offer*, <http://www.gulfbase.com/>.
5. Islamic Credit Cards, 28.11.2008, <http://www.evolution-world.com/>.
6. Kudła J., *Instrumenty finansowe*, Wydawnictwo Key Text sp. z o.o., Warszawa 2002.

⁴⁹ AAOIFI – Accounting and Auditing Organisation for Islamic Financial Institutions – międzynarodowa, autonomiczna i niedochodowa organizacja mająca na celu wypracowanie wspólnych standardów w zakresie rachunkowości, audytu, zarządzania, etyki i zgodności z szariatem dla islamskich instytucji finansowych na całym świecie.

⁵⁰ Do najbardziej znanych szkół prawa islamskiego należą: Shafi, Maliki, Hanafi oraz Hanbali.

7. New product from First Gulf Bank, "New Horizon. Global Perspective on Islamic Banking & Insurance", 04-06.2007, nr 164.
8. Oficjalny portal internetowy Bank Islam Malaysia Berhard, <http://www.bankislam.com.my/>.
9. Oficjalny portal internetowy First Gulf Bank, <http://www.fgb.ae/en/aboutus/presskit/makkahdemand.asp>.
10. Oficjalny portal internetowy iFreedom Plus MasterCard, <http://www.ifreedomplus.com/>.
11. Oficjalny portal internetowy Islamic Games, <http://www.islamic-games.com/>.
12. Oficjalny portal internetowy Kuwait Finance House, <http://www.kfh.com/en/banking-services/credit-cards/al-tayseer-classic.aspx>.
13. Paxford B., Questions of price and ethics: Islamic banking and its competitiveness, "New Horizon. Global Perspective on Islamic Banking & Insurance", 04-06.2010, nr 175.
14. Rogak L., Shariah-compliant credit cards become more common, 29.06.2008, <http://www.creditcards.com/>.
15. Shufelt T., MasterCard offers card aimed at Muslims, 30.03.2010, <http://www.nationalpost.com/news/>.
16. Stecki L., Karty kredytowe, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa "Dom Organizatora", Toruń 1998.
17. Syahidawati binti Haji Shahwan, Nuradli Ridzwan Shah Bin Mohd Dali, Islamic credit card industry in Malaysia: customers' perceptions and awareness, <http://nuradli.com/no02.pdf>.
18. TowerGroup Expects Global Islamic "Credit" Card Market to Grow to Six Million Accounts by 2012, 21.07.2008, <http://www.allbusiness.com/>.

